

TĖVIŠKĖS ALDAI

Nr 26 (1763) 1991 m. liepos mėn. 9 d. XXXVI METAI Melbourne

DARIUS ir GIRĖNAS

Transatlantinio skridimo sukakėiai paminėti yra išleistas albumas

Ankstyvą 1933 m. liepos 15 d. rytmėję du Amerikos lietuviai lakūnai - Steponas Darius ir Stasys Girėnas - su oranžine „Lituancia“ pakilo iš Floyd Bennett aerodromo New Yorke skridimui į gimtąją tėvynę Lietuvą. Po 37 valandų skridimo, nugalėję Atlantą, jiedu tragiškai žuvo netoli Soldino, Pamarėje, Vokietijoje, tik 400 mylių

nuo Kauno, šiuo savo žygiu tapdami lietuvių tautos didvyriais.

Daugelis gatvių, tiltų, aikščių ir organizacijų buvo pavadinta jų vardais. Jų atminimui pastatyti didingi paminklai. Darius ir Girėnas tebėra giliai lietuvių širdyse.

Sis albumas savo trumpu tekstu ir nuotraukomis atkuria mūsų

lakūnų gyvenimą, jų pasiruošimą skridimui, žuvimą ir laidotuves, ir jų žygio atminimo įamžinimą.

Autorius yra regist. profesinis inžinierius, licenzijuotas komercinis lakūnas ir Amerikos Aviacijos Istorijos Dr-jos narys.

Dabartinis autoriaus adresas: E. Jasiūnas, 3704 W. 70th Place, Chicago, Il. 60629

Palaimintasis Arkiv. Jurgis Matulaitis

Liturginė šventė liepos 12 d. Lietuvoje privalomas minėjimas.

Arkiv. Tadas Kondrusevičius jau eina pareigas

Naujasis Maskvos apaštalinis administratorius arkivyskupas Tadas Kondrusevičius jau eina pareigas. Jo iškilmingo ingresso iškilnėse šv. Liudviko bažnyčioje Maskvoje dalyvavo gausiai susirinkę tikintieji, Apaštalinis nuncijus Maskvoje Colasounno, vyskupai iš Lenkijos, Lietuvos ir Latvijos, Maskvoje akredituoto diplomatinio korpuso nariai. Mišių metu buvo meldžiamasi rusiškai, lietuviškai, lenkiškai. Naujasis vyskupas, kreipdamasis į susirinkusius kalbėjo apie dialogą tarp įvairių krikščionių Bažnyčių, apie pakantumą ir artimo meilę, prisiminė Fatimos pranašystę apie Rusijos atsivertimą.

Vyskupo Kondrusevičiaus administruojama Bažnytinė teritorija prilygsta beveik pusei visos Europos ploto - apima apie 4,5 milijono kvadratinį kilometrų. Tikslus tikinčiųjų skaičius nėra žinomas. Maskvoje yra tūkstančiai katalikų. Iki šiol Maskvoje veikė viena katalikų bažnyčia dabar tikintieji bando iš valdžios atsiimti dar dvi uždarytas bažnyčias, bet susiduria su dideliais sunkumais. Maskvoje dirba 12 katalikų kunigų, kurių dauguma aptarnauja diplomatinį atstovybių personalą. Artimiausiu metu turėtų atvykti du kunigai. Sunkiai mezgasi dialogas su stačiatikiams, kurie dažnai įtarūs katalikų atžvilgiu. Į vyskupo Kondrusevičiaus ingresą buvo atvykę du Maskvos stačiatikių Bažnyčios patriarchato atstovai, kurie pasveikino naują vyskupą, padovanojo jam ikoną, bet pamaldose nedalyvavo.

Maskvos ir Europinės Rusijos vyskupas sau parinko devizą „Kas gali prilygti Dievui?“

PARLIAMENT OF AUSTRALIA · THE SENATE

SENATOR JIM SHORT
LIBERAL SENATOR FOR VICTORIA

SHADOW MINISTER FOR FINANCE
& ASSISTING THE LEADER ON COMMONWEALTH/STATE RELATIONS

SENATE SUPPORTS RESTORATION OF INDEPENDENCE FOR BALTIC STATES

I am personally delighted that the Senate, on its last day of sitting for the Autumn Parliamentary Session last Friday (22 June), unanimously and formally passed a motion introduced by me supporting the restoration of independence for the Baltic States and commending that the Australian people on 14 June each year remember the 600,000 Baltic people who lost their lives as a result of the mass deportations that commenced on that day in 1941.

That the Senate:- (A) notes that:

(i) on 14 June 1941 the Soviet Union began mass deportation to Siberia of peoples from the Baltic States of Lithuania, Latvia and Estonia, as a result of which 600,000 people, more than 10 per cent of the total population of the three States,

lost their lives,

(ii) Australia does not recognise the forced incorporation of the Baltic States into the Soviet Union,

(iii) the people of Lithuania, Latvia and Estonia have voted overwhelmingly by referenda for independence from the Soviet Union, and the governments of the three States have reaffirmed their declarations of independence,

(iv) despite this, the three States have not been allowed to pursue policies which would realise the intent of these votes and declarations,

(v) recent actions by the Soviet Union in the Baltic States are inconsistent with its stated commitment to pursue policies of

Glasnost and Perestroika, and

(vi) the Soviet Union has not acted in accord with the Helsinki agreements, which it signed 15 years ago, because it has not allowed the Baltic States to exercise their respective rights to self-determination; and

(B) commends to the Australian people that, on 14 June each year, they remember the 600,000 Baltic peoples who lost their lives as a result of the deportations and trusts the suffering and sacrifice of so many Baltic people will strengthen the efforts of all freedom-loving peoples to ensure that Lithuania, Latvia and Estonia are soon restored to their rightful place as free and independent nations.

(Melbourne, 24 June 1991)

Lietuvos muitinių užpuolimai suplanuoti veiksmai prieš Lietuvą

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, kalbėdamas per radiją, dar kartą kreipėsi į lietuvių politines partijas, visuomenę, karštai ragino vengti rietenų, neskaldyti tautos vienybės, nes susiskaldymas kenkia bendrajam reikalui, silpnina valdžią. Nepaisant kokie bebūtų mūsų įsitikinimai sakė Landsbergis, visi turime vieną ir tą patį priešą. Kovoje su juo vienybė yra mūsų svarbiausias ginklas. Landsbergis toliau pažymėjo, kad Lietuva niekuomet neatsisakys savo siekiamų atkurti visišką nepriklausomybę, nepaisant kokie bebūtų Kremliaus grasinimai. 1990-ųjų metų kovo vienuoliktosios aktu ir šių metų vasario devintosios dienos referendumu, sakė Landsbergis, mes pasisakėm už savąją nepriklausomą valstybę. Jokie bauginimai ir grasinimai mūsų nepervers pakeisti savo nusistatymą. Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas toliau pasakė, kad OMON'ų vykdomi Lietuvos muitinių užpuolimai nėra atsitiktiniai, tai suplanuoti veiksmai prieš Lietuvą, Latviją ir Estiją. Mums tenka dabar spręsti ar norime apginti savąją valstybę. Mūsų ginklai yra dviasiški, tai laisvė ir nepriklausomybė, pasakė Landsbergis. Jis įspėjo, kad dabar yra kėsinamasi į Lietuvos valstybės

struktūras, tarp jų ir į mutines, Lietuvos pasienio kontrolės postus, simbolizuojančius Lietuvos valstybingumą. Maskva laiko, kad ir Lietuvos policija yra neteisėta, galbūt pareikalautų ją panaikinti. Tačiau Lietuva nesileis į kompromisus kaip 1940-ais metais. Tuo metu padaryti kompromisai, pasakė Landsbergis, privedė prie Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą.

Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius iš Maskvos sugrįžęs į Vilnių, spaudos konferencijoje kalbėjo apie susitikimą Kremliuje su sovietų ministro pirmininko pavaduotoju Dogužijevu ir vidaus reikalų ministru Pugo. Susitikime, kaip trumpai minėjome, buvo aptarti derybų tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos delegacijų klausimai. Susitarta, kad delegacijų darbo grupės susitiks jau ateinančią savaitę. Jos tarsi dėl delegacijų oficialaus susitikimo šių metų birželio pirmoje pusėje. Siekiant bendradarbiavimo kovoje su nusikalstamumu susitarta dėl teisėsaugos organų veiklos kordinavimo. Šiem tikslam bus pasikeista abiejų pusių atstovais bendram darbui SSSR ir Lietuvos vidaus reikalų ministerijose. Pokalbyje buvo paliesti Lietuvos respublikos ir SSSR ekonominių santykių klausimai, apsvaistytos galimybės Lietuvos vyriausybės atstovam dalyvauti

Tarprespublikinės ekonominės komisijos darbe. Taip pat buvo aptarti Lietuvos-Baltarusijos ir Lietuvos-Latvijos pasienyje įvykę incidentai. Sovietų vyriausybė įsitikinusi, kad iškėlė, jos žodžiais tariant, nesuspriktimai bus sprendžiami konstruktyviai.

Kaip informuoja užsienio spaudos agentūros, praėjus vos keliom valandom po Lietuvos ministro pirmininko susitikimo Kremliuje, sovietų Omonininkai užpuolė dar dvi mutines Lietuvos pasienyje su Latvija, būtent, Joniškio ir Saločių pasienio postus. Joniškio postą atakavo apie 15-ka Omonininkų. Mutinė buvo sudeginta. Spaudos agentūros nevienodai informuoja apie incidentus. Vienos tvirtina, kad nebūta sužeistų, kitos rašo, kad keli pabaltiečiai sargybiniai buvo sužeisti. Spaudos agentūros mini pabaltiečius, nes buvo užpulti ir keli Latvijos pasienio postai. Sovietų vidaus reikalų ministras Pugo šeštadienį pareiškė, kad neturįs informacijų įrodančių Omonininkų dalyvavimą Baltijos pasienio postų užpuolimuose. Maža to. Jis dar pridūrė, kad kaltinimai esą Rygos Omonininkai atsakingi už puolimus yra nepagrįsti, tendencingi ir provokaciniai.

Ne žiūrint gimdymų suvaržymų, Kinijos gyventojų skaičius auga po 17 milijonų per metus. Pabaigoj šio dešimtmečio Kinija turės 1.3 milijardų gyventojų. Kraštui reikia 11 milijonų naujų darbuočių, o valdžios suplanuota jų sukurti tik po 7 milijonus. Už tat bedarbių skaičius Kinijoje gali būti tarp 200 ir 300 milijonų.

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nidre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

ĮVYKIAI

Pamaskvėje įvyko antrasis Sovietų Sąjungos prezidento Gorbačiovo susitikimas su devynių sovietinių respublikų vadovais. Buvo svarstomas Sąjunginės sutarties projektas. Diskusija buvo karšta, nes daug kas Gorbačiovo siūlyme projekte respublikoms yra nepriimtina. Konsultacijos numatoma tęsti. Projektas turėtų būti galutinai parengtas birželio mėnesio eigoje. Pabaltijo kraštai, Moldavija, Gruzija ir Armėnija, kaip žinoma, atsisakė pasirašyti naują sąjunginę sutartį.

Spaudos agentūros paskelbė kuriozišką žinią: Sovietų sąjungos ambasados Washingtono tarnautojai, už esimo taisyklių pažeidimus ir automobilių statymą draudžiamose vietose per pastaruosius trejus metus sukaupe nesumokėtų baudų už 7 milijonus dolerių arba apie 210 m. rublių. Apie tai pranešdama prancūzų žinių agentūra France Presse rašo, kad Washingtono savivaldybė nemato jokių galimybių išreikalauti nesumokėtas pabaudas, nes, pagal Amerikos ir tarptautinius įstatymus, automobilių su diplomatiniais numeriais negalima nutempti į policijos aikštes. Dėl nesumokėtų baudų Amerikos valstybės departamentas pareiškė protestą Sovietų Sąjungos ambasadai Washingtono.

Gegužės pirmoji š.m. Lietuvoje nebuvo švenčiama, buvo normali darbo diena, tačiau darbo kolektyvai, jei norės, galės darbininkų šventę paminėti, tik už pasimintą laisvą dieną turės atidirbti sekantį šeštadienį. Kaip rašo spaudos agentūros, Lietuvos respublikos valdžia ryšium su besitariančia gegužės pirmąją, primena, kad praityje sovietinis režimas grubiai pažeidinėjo darbininkų teises, buvo panaikines laisvas profesines sąjungas, nesirtūpino darbo žmonių gerove, jų ateitimi, sužlugdė ekonominę gyvenimą, nualino kraštą. Spaudos agentūros primena, kad Lietuvos respublikos valdžia jau praėjusiais metais vietoje sovietinių ir komunistinių švenčių, atgaivino krašte tautines ir religines šventes - nedarbo dienas. Maskvai pavaldži komunistų partija, jai pritariančios kažkokios politinės ir visuomeninės organizacijos, rašo agentūros, visdėlto, gegužės pirmąją numato Vilniuje surengti mitingą.

Estijos Aukščiausioji Taryba šiomis dienomis svarsto pasiūlymą, kad Estijos pasienio sargybiniam būtų leista turėti šaunamąjį ginklą. Tarybai buvo taip pat pasiūlyta sudaryti specialų gerai parengtų kariškių dalinį Estijos pasienio apsaugai. Pasienio sargybos viršininkas Andrus Dovel pasakė, kad praėjo Baltijos Kelio, žmonių grandinių laikai: dabar reikia pradėti rūpintis apsiginti. Sovietų kariškiai, kaip žinoma, pastaruosiu laiku užpuolė ir sunaikino pasienio postus ne tik Lietuvoje, bet taip pat Latvijoje bei Estijoje. Per puolimą prieš Narvos pasienio postą, buvo pagrobti du estai sargybiniai, kuriuos sovietai vėliau paleido. Nuo gegužės 22-os dienos, Omonininkai užpuolė iš viso apie tuziną Pabaltijo pasienio postų. Spaudos agentūros pastebi, kad kai kurie puolimai buvo specialiai surežisuoti vienai sovietų televizijos laidai

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 378 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mleidažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

MASKVOS DRAUGAI

Rašo Albinas Pocius

Pirmausia rašant apie Amerikos liberalus, reikėtų mūsų skaitytojus įspėti, kad Amerikoje ir Australijoje yra skirtingos liberalizmo sąvokos. Australijos liberalai reprezentuoja konservatorių arba dešinės sparną, kai tuo tarpu Amerikos, Anglijos, Vokietijos ir Skandinavijos liberalai stovi kairėje.

Amerikos liberalų stovėjimas kairėje, sudaro didelę kiltį Pabaltijo tautoms, Estijai, Latvijai ir mūsų Lietuvai atgauti nepriklausomybę ir pasitraukti iš ekonominiam chaoso skėstančio sovietinio laivo. Amerikos liberalai su svetimtaučiu bankininku ir Harvard universiteto profesoriu pagalba turi sudarę taip vadinama Foreign Relations Council - Užsienio Reikalų Tarybą, kuri nustato Amerikos užsienio politiką ir finansinės paramos „Trečiojo Pasaulio“ valstybėms paskirstymą. Šita „Taryba“ nežiūri į amerikiečių interesus yra pridariusi jai daug nelaimių, nes gausa savo veiklai direktyvas iš svetur.

Amerikos liberalai pasodino Kuboje diktatorių Fidel Castro per savo žinybą nuslėpdami nuo žmonių ir senato, kad jis yra agresyvus komunistas, pristatydami Amerikos visuomenei kaip demokratijos išsilgusį jauną idealistą studentą ir Amerikos draugą. Nikaragvoje, liberalai pašalino Amerikai draugišką valdžią ir ten pasodino Sandinistų, komunistinę diktatūrą. Kada Persijos arba Irano karalius uždraudė komunistų partiją, jis buvo paskelbtas diktatoriumi ir į valdžią atėjo musulmonų fundamentalistai kurie nužudė apie 60.000 savo politinių priešų.

Amerikos liberalai su didžiausiu entuziazmu organizavo Anglijos, Prancūzijos, Belgijos ir Portugalijos kolonijų dekolonizaciją ir ten visur padėjo komunistams perimti valdžią. Kada Pavergtųjų Tautų komitetai iškėlė reikalą pritaikyti ir Sovietų Sąjungai dekolonizacijos aktą, tai visi buvo apšaukti naciais ir kad Rytų Europos visos tautos būtų pasifistinės ir karo metais nepadėjusios žydams išsigelbėti nuo holohausto. Nurodžius, kad karo metais žuvo daugiau negu 7 mil. lenkų, buvo atsakyta, kad taip jiems ir reikėjo.

Šiandien Rytų Europa išsilaisvino ne su Amerikos liberalų pagalba, bet paprastai, kada ekonominiai bankrutavusi Sovietų Rusija, jau nebepajiegė išlaikyti socialistinę santvarką užimtuose kraštuose. Tai išliko liberalus netikėtai ir nepasiruošus, todėl dabar jie jau atgavę lygsvarą, daro viską kas tik įmanoma, kad išgelbėti sovietinę vergų imperiją kiek įmanoma trukdant pavergtosioms tautoms atgauti laisvę.

Amerikos liberalai su džiaugsmu sveikino kiekvieną koloniją atgavusią laisvę „Trečiojo pasaulio“ šalyse, bet nei vienas nepasveikino Rytų Europos tautas nusikračius sovietinės vergijos, o kada Pabaltijo tautos paprašė laisvės, tai visai atsuko nugarą sakydami „Jūs laukėte 50 metų, tai galite dar tiek palaukti, kad nesuardytumėte sovietinės santvarkos ir imperijos stabilumo.“

Amerika duoda bilijonines paskolas ir dovanas Maskvai, bet nieko neduoda toms šešioms

respublikoms kurios nori atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos. Persų Ilnankos karo metu dažnai matėme per žinias kaip Amerikos prezidentas su kairia ranka pasirašo įvairius dokumentus ir įsakymus „išlaisvinti“ Kuwait ir sugrąžinti tenais Emiro diktatūrą, nes tai atitolins pavojų nuo Izraelio. Cia prezidentas buvo labai aktyvus, bet kada reikėjo pasisakyti dėl Lietuvos pripažinimo, tai čia kairė ranka nebežinojo ką daro dešinė ir jo smarkus aktyvumas užsibaigė pasakomis apie jo kuriamą „New World Order“. Ne veltui dienaraštis The Australian savo vedamajame rašė, kad „Mr. Bush is wimpish on Soviet Union.“ Cia kur reikėjo griežtai pasisakyti jis tik dejavo ir verkšlėno.

Prezidentas spaudžiamas agresingų mažumų, nori duoti sovietams besąlygines paskolas, kai tuo tarpu senatas reikalauja, kad pirmą sovietai prastų demokratizaciją, grąžintų privačią nuosavybę ir isijungtų į laisvąją rinką, tačiau prezidentui pasikė prast pusanro bilijono dol. paskolos davimą be jokių sąlygų.

Kaip matome kažkieno juodoji rankas visame pasaulyje veda Amerikos politiką klaidingu keliu. Pažvelkime tik į Pietų Afriką. Ten visi skuba su milijonais dolerių padėti komunistų vadovaujama „Afrikos Nacionaliniam Kongresui“ ir visiškai ignoruoja Zulu genties lyderius, nes jie nėra komunistai. Kada komunistas Mandela lankėsi

Uolioji Krekenavos Katechetė

Mes gerbiame valstybės veikėjus, branginame mokslo ir meno darbuotojus, bet dažnai pamirštame paprastus žmones, kurie irgi įneša nemažą indėlį, kad mūsų gyvenimas būtų šviesesnis, kad mes patys būtume tebusieni. Paprastai žmonės, lyg tos bitelės, po truputį, po truputį prineša daug gėrybių ir Dievui ir žmonėms.

Vieną iš tokių mažų bitelių, tai yra, paprastų žmonių buvo a.a. Veronika Peleckaitė, gyvenusi Krekenavoje, mirusi 1991 m. birželio 3 d. sulaukusi 90 m. amžiaus.

Ji, baigusi Maironio, kuris po pirmojo pasaulinio karo kurį laiką gyveno Krekenavoje, vedama mokyklėle, nuo 16 savo amžiaus metų tapo Krekenavos parapijos katechete ir darbavosi iki pat gilios senatvės. Kasmet paruošdavo pirmajai išpažinčiai ir komunijai apie 100 vaikučių. Sunku jai buvo katekizuoti vaikus pokario metais, kada siautėjo buldozerinis ateizmas. Nors buvo ateistinės valdžios barama ir terorizuojama, bet to darbo neapleido ir mokė vaikučius toliau. Galima sakyti, kad per ilgą savo gyvenimą ji paruošė pirmajai išpažinčiai ir komunijai didelę parapijiečių dalį.

Be katekizavimo darbo ji puošdavo bažnyčią, vadovaudavo vaikučiams procesijose, kiekvieną sekmadienį giedodavo bažnyčioje rožinį. Laisvalaikiu mėgo siuvenėti ir daug darbelių paaukodavo bažnyčiai.

Ji ne tik buvo pamaldė, bet turėjo labai gerą charakterį: su visais buvo maloni, nemėgo apkalbų, visados buvo geros nuotaikos, visiems

Kanberroje, darbiečiai jam davė 20 mil. dolerių. Dabar mūsų užsienio reikalų ministeris lankydamasis Afrikoje vėl paskyrė virš dviejų milijonų Mandelos grupei, bet nei cento Zulu organizacijoms ir net atsisakė oficialiai susitikti su Zulu vadais.

Mes nenorime matyti arba per savo „gudrumą“ nesuprantame, kad visame pasaulyje, visa politika yra kreipiama krikščioniškosios kultūros ir moralės sunaikinimui, ruošiant kelią Naujai Pasaulinei Santvarkai.

Panašiai vyksta ir tarp mūsų išievių. Jeigu tik kuris nors veiklus bendruomenės narys stipriai pasireiškia kovoje prieš komunizmą, arba yra teisingas ir nesiduoda paperkamas, greitai oportunistų ir įvairių smulkais kalibro „patriotų“ yra apšmeižiamas norint jį nei ne fiziniai tai bent moraliniai sunaikinti ir išstumti iš bendruomenės veiklos, nes jis savo darbais „užstoja saulę“ šiaudiniams veikėjams, kurie daug tuščiai kalba, bet nieko rimto nedaro.

Jeigu kas nors mūsų tarpe yra puolamas ir šmeižtai kaip iš kibiro yra pilami anto jo galvos, žinokime, kad jis yra komunistams skersai kelio ir dirba Lietuvos gerovei, skinan kelią į Nepriklausomybę. Visada žvelgdami į puolamą žmogų žiūrėkime ne ką apie jį kalba jo priešai, bet pažvelkime ką jis yra naudingo Lietuvai padaręs ir nuo kada jo visi puolikai užbaigė draugystę su okupanto tarnais. Nerurkime ir mes kaip liberalai Amerikoje New World Order, bet eikime visi vieningai Lietuvos keliu, jeigu norime, kad Lietuva būtų laisva.

stengėsi padėti. Todėl ją mylėjo ir gerbė visi parapijiečiai.

Sių metų pradžioje ji sunegalavo, ir, štai, birželio 3 d. ją pasišaukė Viešpats.

Kadangi Krekenavos klebonas kun.P. Budriūnas dar buvo negrįžęs iš Lomžos, kur dalyvavo lietuvių susitikime su Sventuoju Tėvu, tai man, šių eilučių autoriui, teko birželio 5 d. už ją atlaikyti pamaldas ir palaidoti Krekenavos kapinėse.

A.a. velionė nedaug turėjo giminių, bet į laidotuvių pamaldas prisirinko didelis būrys žmonių, nepaisant, kad dabar pats darbimėtis.

Išsėkis ramybėje, uolioji Krekenavos katechete! Tu nesukūrei šeimos, bet buvai dvasinė motina: tiek daug vaikų išmokei mylėti Dievą ir Mariją.

*Nepamirškim mirusiųjų!
Jiems padėkime malda:
Pareiga - tai mūs gyvųjų
Ir šiandien ir visada!*

Kun. Ant. Valantinas

Japonijos ministras pirm.

Kaifu pasakė kad nepritaria Sovietų Sąjungos prezidento dalyvavimui septynių pasaulio didžiųjų pramonės šalių viršūnių susitikime, liepos mėnesį Londone. Žurnalistam pastebėjus, kad Prancūzijos prezidentas Mitterand'as ir Vokietijos kancleris Kohl'is sutartinai pasisakė už Gorbačiovo pakvietimą į Londono konferenciją, Japonijos ministras pirmininkas atsakė, kad konferencija vyks Didžiojoje Britanijoje, o ne Prancūzijoje ar Vokietijoje.

Vyskupas Juozas Zemaitis Amerikoje

Kaip jau minėjome, Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Juozas Zemaitis, Lietuvos vyskupų konferencijos pavedimu lankosi Jungtinės Amerikos Valstybėse, šiuo metu yra Vašingtone, pirmąsias keturias vizito dienas buvo New Yorke, kur turėjo įvairių susitikimų. Vienas jų įvyko New Yorke arkivyskupijos kurijoje, kur į pokalbį su svečiu iš Lietuvos susirinko apie 25-ki svarbesniųjų Amerikos katalikų organizacijų vadovai ir katalikiškų žurnalų redaktoriai. New Yorke vyskupas pagalbininkas Patrick Ahern, New Yorke kardinolo vardu pasveikinęs svečių išreiškė pagarbą Lietuvos Bažnyčiai, pažymėjo, kad po 50-ies okupacijos ir persekiojimo metų Lietuvos Bažnyčiai reikia pagalbos.

Vyskupas Zemaitis atsakydamas palygino Lietuvą su mažu akmenėliu, kurį kiti daug metų spardė ir trypė, bet kuris netapo molio gabalu, o pasiliko savitu kietu, nesutraiškomu akmenėliu. Kalbėdamas apie naujus pasikeitimus ir dabartinę Lietuvos respubliką, vyskupas pažymėjo, jog viskas yra tartum pasaka, nors dar yra daug problemų. Vyskupas kalbėjo ir apie Vilkaviškio vyskupiją. Būdamas arčiausiai prie Vokietijos sienos ji per karą smarkiai nukentėjo, buvo jėga prijungta prie Kauno arkivyskupijos, ilgus dešimtmečius kovojo už savo nepriklausomybę, kol pagaliau jai buvo leista atsiskirti. Kaip ir kitom vyskupijom, jai reikia materialinės paramos. Norinčiuosius padėti Lietuvos Bažnyčiai vyskupas ragino paremti Lietuvos laisvės bylą. Po vyskupo įvadovoko pokalbis. Vieno žurnalo redaktorius kunigas Stahel pastebėjo, kad visuomenė remia Lietuvos laisvės bylą, bet drauge bijo Sovietų Sąjungos subyrėjimo, bijo žiauresnės valdžios įsitvirtinimo Kremliuje. Vyskupas Zemaitis atsakė, kad supranta žmonių baimę, bet jei tie žmonės būtų 50 metų išgyvenę žiaurioje priespaudoje, nebūtų linkę daugiau laukti. Gorbačiovo autoritetas padidėtų, jei jis pritarų Pabaltijo valstybių nepriklausomybei. Vyskupas atsakinėjo į įvairius klausimus apie Bažnyčios laisvę Lietuvoje, jos teologinę kryptį, katekizacijos problemą ir kita.

LRTV

Kovo 11-osios rikiuotė

Daugelis mūsų pirmąkart pamatėme Lietuvos kareivius savanorius - Vilniuje, Nepriklausomybės aikštelėje, buvo surengta jų šventinė rikiuotė. Sveikinimo žodį tarė Parlamento pirmininkas V. Landsbergis, Krašto apsaugos departamento generalinis direktorius A. Butkevicius. Pasižymėjusiems savanoriams ir prieškarinėms Lietuvos karininkams (dabar dimisijos) buvo suteikti aukštesni laipsniai ir apdovanojimai. Vėliavos akivaizdoje naujokai davė priesaiką. Kariai pražygiavo Nepriklausomybės aikštė - grojant kariškam orkestrui, aidint plojimams ir šūkiams „Valio savanoriams!“

Jonas Baranauskas

JUGOSLAVIJOS KRIZĖ

Jugoslavija, panašiai kaip ir S. Sąjunga, yra mišrių tautų valstybė, kurioje, irgi panašiai kaip S. Sąjungoje, pretenduoja vyruoti gausiausia serbų grupė. Kai Slovėnijos ir Kroatijos vietinę valdžią perėmė demokratijos ir ekonominių reformų šalininkai, likusioje Jugoslavijos dalyje dar tebevyrauja komunistai.

Be politinių ir tautinių nesutarimų, Slovėnija ir Kroatija skiriasi ir jų aukštesniu kultūros ir ekonomijos progresu. Mat, jos ilgą laiką buvo Austro-Vengrijos imperijos dalim.

Kroatija turi ir savo ilgą istoriją. Jau 950 metais ji tapo karalyste, o po to sąjungoje tai su Vengrija, tai su austrų imperija. 1941 metais, tuoj po vokiečių Jugoslavijos užėmimo, Kroatija-Slovėnija pasiskelbė nepriklausoma valstybe, kurią tuoj pat pripažino Hitleris ir Musolinis. 1945 metų pavasarį ši valstybė žlugo ir vėl pateko į Jugoslavijos sąstatą.

Buvęs diktatorius Tito išlaikė Jugoslavijos vienybę jėga ir diplomatiškumu, leisdamas iš eilės kiekvienos respublikos atstovui būti visos Jugoslavijos prezidentu. Kai šiais metais atėjo eilė Kroatijai, serbai atsakė paskelbti kroatų atstovą prezidentu. Mat, Kroatija jau buvo atsikračius komunistais. Dar komunistinė Serbija jokių būdu nenorėjo, kad Jugoslavijos prezidentu būtų kroatas ne komunistas.

Ekonominiai, istoriniai ir kultūriniai skirtumai čia staiga pasireiškė Kroatijos ir Slovėnijos nutarimu atsiskirti nuo Jugoslavijos arba sudaryti laisvų valstybių federaciją. Serbai buvo pasiryžę išlaikyti savo dominavimą, ir prie susitarimo nebuvo prieita. Likusią istorijos dalį jau žinome iš spaudos.

Pagal žinių pranešimus, centrinė Jugoslavijos valdžia, kuri yra serbų įtakoj, jau pasiuntė kariuomenės dalinius saugoti Slovėnijos ir Kroatijos sienas su Austrija ir Italija. Bet abi minėtos respublikos tokios reakcijos laukė skubiai paruošdamas gynybos dalinius. Karinė persvara, aišku, yra centrinės valdžios pusėje. Ten randasi sovietiniai tankai ir karo aviacija. Atsiskyrusios respublikos panašiu ginklu neturi. Visgi, sutriuškinti Slovėnijos ir Kroatijos nepriklausomybę nebus taip lengva. Jugoslavijos armijos yra trečdalis kroatų-slovėnų karių, kurie galėtų atsukti savo ginklus prieš serbus, jei jiems būtų duotas įsakymas šaudyti į savo žmones.

Kalnuota Slovėnijos ir Kroatijos gamta yra labai tinkama partizaniniam karui. Jėgos pavartojimo atveju, greičiausiai toks partizaninis karas ir prasidėtų. Jį laimėti vargu būtų galima. Vienaip ar kitaip, Jugoslavija greičiausiai yra nustojsi egzistuoti iki šiol buvusiose sienose.

Deja, ilgesnis kruvinas susirėmimas pabaigtų nuniokoti ir taip jau suvargusią šalį. Kas vasarą Jugoslavijon nuvažiuodavo apie 8 milijonai turistų ir palikdavo ten 5 milijardus dolerių. Šią vasarą Belgradas tų milijardų vargu bematys. Turistai nerizikuos atostogas praleisti krašte, kur vyksta vidaus karas.

Nors Jugoslavija yra toli nuo mūsų krašto, įvykiai ten netiesioginiai liečia ir Lietuvą, kuri irgi pasiskelbė nepriklausoma ir

rašo Dr. Jonas Kunca

sieka savo nepriklausomybę įgyvendinti kad ir sutikdama sovietų ginkuotas represijas. Visgi, žiūrint Vakarų akim, Pabaltijo valstybės buvo nepriklausomos prieš paskutinį pasaulinį karą. Jos buvo nelegaliai okupuotos, ir ta okupacija daugumos demokratiškų kraštų nebuvo pripažinta. Dėl to Vakarai mūsų nepriklausomybę atstatymui yra palankūs, kai tuo tarpu neparodė jokio entuziazmo dėl Slovėnijos ir Kroatijos pasiryžimo išeiti iš Jugoslavijos sąstato.

Būtų geriau, jei minėtos tautos atgautų jų nepriklausomybę bei didesnio kraujo praliejimo. Dar

Popiežiškosios Kultūros Tarybos pirmininkas Kard. Paul Poupard sveikina Lietuvos katalikų mokslo akademijos suvažiavimą Vilniuje

Lietuvių katalikų mokslo akademijos penkioliktojo suvažiavimo Vilniuje, birželio 9-16 dienomis, proga, Popiežiškosios kultūros tarybos pirmininkas kardinolas Paul Poupard laišku pasveikino akademijos pirmininką kunigą profesorių Antaną Liuimą ir per jį visus suvažiavimo dalyvius. Suvažiavimas yra išskirtinai reikšmingas, rašo laiške kardinolas Poupard, nes vyksta besiantarant 1992-iesiems metams, kai akademija minės savo įsikūrimo septyniadesimtmetį. Menama praėjusius bus, be abejonės, svarbiu akstinu ateities darbams šiuo Europos istorijai lemtingu metu. Kardinolas Poupard ilgame laiške apžvelgia Lietuvos katalikų mokslo akademijos istoriją nuo įsisteigimo 1922-ais metais nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje. Akademijos užsibrėžtas tikslas - remti lietuvių katalikus intelektualus, paruošti būsimuosius profesorius, ugdyti ir platinti lietuvių kultūrą Evangelijos šviesoje. Per trumpą laiką akademija išplėtė labai vaisingą veiklą, siuntė gabumais pasižymėjusius asmenis specializuotis užsienio šalyse, teikė stipendijas, rūpinosi spausdinti savo narių mokslinius darbus. Sukaupė dvylikos tūkstančių knygų biblioteką, atliko pirminį vaidmenį rengiant ir spausdinant pirmąją visotinę lietuvių Enciklopediją. Kardinolas laiške primena akademijos surengtus mokslo ir kultūros suvažiavimus 1933-ais, 36-ais ir 39-ais metais, išleistus „Suvažiavimo darbus“, taip pat iškilų lietuvių biografijas „Negestantieji Ziburiai“. 1940-ais metais dėl skaudžių karo įvykių akademija turėjo nutraukti savo veiklą, buvo uždaryta jos biblioteka, konfiskuoti archyvai ir piniginiai fondai. Kardinolas Poupard laiške toliau primena akademijos atsikūrimą pokario metais užsienyje, kai Romoje buvo sudaryta nauja centro valdyba, jos pirmininku išrinktas kunigas profesorius Liuima, kuris šias pareigas eina ir dabar. Kunigo Liuimos rūpesčiu Popiežiškoji kultūros taryba yra gavusi visus akademijos užsienyje išleistus veikalus, 50 knygų, apimančių 25-

geriau, jei tai įvyktų abiem pusėm susitariant. Tai būtų geras pavyzdys Maskvai.

Nors yra aišku, kad Jugoslavija kai tokia jau nustojo egzistavusi, nežiūrint tų centrinės valdžios tankų ir malūnsparnių siuntimo, visgi sunku suprasti, kodėl Vašingtonas yra taip nusistatęs prieš kroatų ir serbų nepriklausomybę. Kodėl šiom tautom negalioja laisvo apsisprendimo teisė? Ar tik nebus dėl to, kad kai kam Amerikoje nepatinka matyti laisvą Kroatiją dėl 1941-45 metų įvykių? Juk Europos Unijos būtų vietos visom tautom, būtų jos didelės ar mažos. Kam reikalinga dirbtina Jugoslavijos lilitutinė imperija arba milžiniško dydžio sovietinė? Tikriausiai ne stabilumo išlaikymui Europoje.

kis tūkstančius puslapių.

Kardinolas Poupard laiške iškelia labai svarų akademijos inaišą į lietuvių kultūrą, reiškia viltį, kad akademijos veikla ir įtaka ateityje vis labiau stiprės. Dabar jos esminė paskirtis ugdyti lietuvių tautos krikščioniškąjį pašaukimą, skleisti iš jo ištekančias vertybes. Kardinolas Poupard pažymi, kad šiame lentingame vidurio ir rytų Europos istorijos tarpsnyje Apaštalių Sostas nuosirdžiai remia akademijos užsibrėžtą misiją. Skaudžių įvykių priversta ilgai nutraukti savo veiklą tėvynėje, rašo kardinolas Poupard, dabar jūsų institucija šaukiama vėl įsijungti į tarnybą krikščioniškajai kultūrai, ją skleisti tėvynėje, užpildyti dvasinę ir kultūrinę tuštumą, kurią katalikiškoje kultūroje per pusimtį metų sudarė oficialusis ateizmas. Tai istorinės reikšmės uždavinys Bažnyčiai ir Tautai. Kaip tik dėl to Lietuvos katalikų mokslo akademijos suvažiavimas Vilniuje yra tikrai reikšmingas įvykis. Suvažiavimas turėtų paskatinti visas gyvasias Bažnyčios jėgas įsijungti į Lietuvos kultūros naują evangelizavimą.

Kardinolas Poupard gailisi negalįs asmeniškai dalyvauti Lietuvos katalikų mokslo akademijos suvažiavime Vilniuje, praneša, kad suvažiavimo dalyviams skirtą laišką siunčia per Popiežiškojo Grigaliaus universiteto kanoną teisės fakulteto garbės dekaną kunigą Jean Beyer, kurį oficialiai įgaliojo dalyvauti suvažiavime. Kardinolas Poupard laiško pabaigoje rašo, kad Popiežiškoji kultūros taryba įdėmiai seka Lietuvos katalikų mokslo akademijos pradėtąjį naują veiklos tarpsnį, kad pasirūpins betarpiškai painformuoti Sventąjį Tėvą apie akademijos darbus, įsipareigojimą Kristaus Evangelijos vertybėmis praturtinti lietuvių kultūrą, kad ši savo nauju inaišu praturtintų europinę kultūrą naujame krikščionybės tūkstantmetyje.

Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimui Vilniuje pasiūstą sveikinimo laišką pasirašė Popiežiškosios kultūros tarybos pirmininkas kardinolas Paul Poupard ir sekretorius Hervé Carrier.

LRTV

POLITIKOS SESELIUOSE

Birželio 26 d. Slovėnija ir Kroatija pasiskelbė nepriklausomomis valstybėmis. Slovėnija turi apie 2 milijonus gyventojų, Kroatija apie 5 milijonus. Iki šiol jos buvo Jugoslavijos dalis. Jim Baker ir Europos valstybės buvo pasisakiusios prieš Slovėnijos-Kroatijos atsiskyrimą nuo Jugoslavijos.

Praradus Rytų Europos satelity ekonominę paramą, Kuba atsidurė ekonominėje krizėje. Sovietų Sąjunga ją dar remia ginklais ir produktais, kurių trūksta pačioje Rusijoje, bet ir ši pagalba baigiasi. Fidel Kastro priverstas keisti savo komunistinę diktatūrą arba laukti, kol badaujanti tauta sukils prieš jį.

Buvęs S. Sąjungos užr. ministeris Shevardnadze pereitą savaitę Vienoje patarė sukurti naują opozicijos partiją S. Sąjungai. Už tai ji užpuolė „Sovietiskąją Rossiją“. Anglijos min. pirmininkas John Major eina kartu su Vašingtonu ir Japonija už atsargios, kuklios ir prekybiniai pagrįstos paramos teikimą S. Sąjungai. Taigi, atvažiuavęs Gorbačiovas į Londoną liepos 17 d. griežčiausiai negaus tų svajotų masinės pagalbos milijardų 2,000 Dreseno miesto neo-nacių jaunųjų demonstravo miesto gatvėse, paminėdami mirtį jų vado R. Sonntag, kuris buvo paskelbęs „karą“ prostitutėm ir užsieniečių kriminaliniam elementui.

Nauja Prancūzijos min. pirmininkė Edith Cresson charakterizuoja japonus kaip skruzdėles, kurios visą naktį galvoja, kokiu būdu būtų galima apmauti europiečius ir amerikiečius. Ne visai bereikalo ji yra susirūpinusi. Japonijos mėnesinis pozityvus prekybos saldas su S. Amerika yra 1.9 milijardai dolerių, o su Europa 2.1 milijardų. Per šiuos metus 5 mėnesius Japonija iš užsienio prekybos pelnė 25 milijardus. 1993 m. Japonijos metinis pozityvus saldas žada būti 70 milijardų dolerių.

Birželio 19-20 dienomis Berlyne vyko Europos valstybių konferencija. Pabaltijo atstovai, užsienio ministrai, galėjo dalyvauti tik deka skandinavų kolegų pakvietimo. Lietuvos užr. ministeris buvo pakviestas Danijos reprezentanto, latvių Norvegijos, o estų - Švedijos. Kartu su mūsų užsienio r. ministrais svečių eilėse sėdėjo ir S. Unijos užsienio r. ministerijos „svečiai“, pagal juos reprezentuoją 1.3 milijono kitataučių gyvenančių Pabaltijo valstybėse. Pabaltiečių užr. ministeriam pavyko labai trumpai susitikti su Vokietijos užr. ministru Genscher ir kiek ilgiau su Jim Baker. Gi sovietų „svečiai“ išdalino atsišaukimą konferencijos dalyviams. Jame tų 1.3 milijonų svetimaučių mažumos vardu išreiškiamas nepasitenkinimas. Pabaltijo vyriausybės vedama politika, kuri pažeidžianti tų mažųjų teises. Kartu skatinama parenti Gorbačiovo pastangas sukurti naują respublikų uniją, kurioje būtų garantuotos lygios teisės visiem piliečiam

Amerikos išlaisvintas Kuvaitas ką tik užpirklo 24 keleivinius lėktuvus Europos „Airbus Industries“ fabrike, už 2 milijardų dolerių.

Popiežius Jonas Paulius II-sis Lomžoje

(Tęsinys iš Nr. 25)

4. Be to, kas jau anksčiau minėta, susitikimas su lietuvių bendruomene Lomžos bažnyčioje dar turi platesnę ir gilesnę reikšmę. Susitikimas su Jumis dar labiau įprasmina mintis ir atveria širdį visai lietuvių tautai, kuri taip nebetoli, kad ištisus musteskiria vien Lomžos vyskupija. Kaipgi šią akimirka mums to neprisiminti? Argi šio bendro mūsų susitikimo metu, nepaisant jokių sienų, nepasiekia tikėjimo ir vilčių atbalsis tos Tautos - Lietuvos šalies, - kuri man tokia artima ir brangi!

Su dideliu susijaudinimu dabar prisimenu 1987-ą metų birželio 28 dieną, kai Lietuvos Bažnyčia Vilniuje ir Visuotinė Bažnyčia Romoje, šv. Petro bazilikoje, šventė Lietuvos Krikšto 600 metų sukaktį. Anuomet Europos episkopato atstovų akistatoje pasakiau žodžius, kurie ir nūnai nenustoję savo reikšmės, o rasi paskutinių metų ir mėnesių akivaizdoje tie žodžiai dar labiau pabrėžia mano prierašumą Jums ir mylimai Lietuvai:

„Brangūs mano broliai, sesės iš Lietuvos!... Visa savo širdimi esu su Jumis ir nuo seno trokštu būti su Jumis. Kasdien malda lankau Jūsų Tėvynę. Su taja malda ir tuo jūsų prisiminimu kartu su manimi jungiasi visa Bažnyčia. Ypač Europos žemyno Bažnyčia jaučia gyvą ryšį, mieli broliai sesės, su Jumis, kurių jau pati geografinė padėtis, visa Jūsų istorija - priklauso šio žemyno didžiųjų tautų krikščioniškai šeimai“

Šiandien prisimenu tą ypatingą katalikiškos tautos šventę - 600 metų Lietuvos Krikšto sukaktį, - kuri priartino Europos bendruomenei ir pasauliui turtingą krikščionišką pavaldą, kur per amžius suleido stiprias šaknis, giliai persmelkę Tautos dvasią ir tapo šio baltiškojo krašto Bažnyčios tvirtovės dvasingumo, kultūros ir civilizacijos skatuliu.

5. Lietuva! Šventųjų, kankinių ir didvyrių Tėvynė!

Lietuva, Marijos žemė! - kaip kadaise su nuostaba pasakė apaštališkasis vizitatorius, vėliau tapęs Popiežium Pijumi XI.

Lietuva - jogailaičių dinastijos, šv. Kazimiero, Lietuvos istorijos liudininko, taip artimai susijusio su Lenkijos istorija, kraštas. Sis vyras gimė karališkoje Vavelio pilyje, o po ankstyvos savo žemiškosios mirties grįžo Vilnių, iš kurį Vavelį kadaise atkeliavo jo prosenelis - lietuvis Jogaila. Tasai šventasis, Lietuvos Globėjas, buvo išskirtinis lietuvių vienybės simbolis amžiais, ypač sunkiaisiais istorijos išbandymų metais.

Sv. Kazimiero asmuo, kurį kaip savo globėją lygiai kartu su broliais lietuviams garbina lenkai, paryškina bendrą abiejų kaimyninių tautų istoriją ir kaip vilties spindulys švysteli į darnią, vaisingą ir visų veiklos sričių bendradarbiavimo ateitį, visados gerbiant pripažintus tarptautinio bendradarbiavimo principus, kurie padėtų išsaugoti tvirtą taiką šioje Europos dalyje.

- Lietuvai - Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio, vienuolinių bendruomenių įkūrėjo ir atnaujintojo, uolaus Nekaltai Pradėtosios garbintojo, nenulstančio ir bebaimio Vilniaus

Bažnyčios Ganytojo gimtinei!

Lietuva! Girdžiu tavo balsą. Girdžiu balsą prie Baltijos gyvenančios ir po pasaulio žemynus išsisklaidžiusios Tautos. Ir atsiliepiu ir šį balsą iš čia, kai randosi taip arti. Tikiuosi, kad susitikimas su lietuviams Lomžoje priartins tą dieną, kai keliaujančio Popiežiaus kelyje rasis ir Lietuva.

Iš Lomžos katedros mano kelionės į Lietuvą reikalą pavedu Tai, kuri spindi Aušros Vartų šventovėje ir yra mums visiems: jums, lietuviams, ir Popiežiui, - Aušra, šviečianti viltimi. Šia intencija dvasiškai persikeliu kartu su jumis prie šv. Kazimiero karsto Vilniaus katedroje, taip pat prie karsto palaimintojo Jurgio Matulaičio-Matulevičiaus Marijampolės šventovėje.

6. Jums ir visiems Jūsų broliams prie Nemuno, Neries, Baltijos ir visur, kur tik plaka lietuviška širdis, tariau: reikia melstis, reikia tikėti, reikia vieningai išverti tikėjime ir meilėje. Iš Aušros Vartų, kuri yra nepalaužiamos tautinės dvasios simbolis, kuri nepajudinamai stovi besikeičiančių, nesyk skausmingų ir dramatiškų istorijos įvykių verpete, Gailestingumo Motina yra paguoda

ir dvasinė atrama ne tik lietuviams, bet ir kaimynams, vilties ženklas tautai, kuri supranta iš šios šventovės sklindantį išsigelbėjimą - meilės, taikos, teisingumo ir laisvės spindesį.

Kristaus, skelbiančio vienybės, taikos ir meilės Evangeliją: „kad jie pasiektų tobulą vienybę ir pasaulis pažintų, jog tu esi mane siuntęs ir juos myli taip, kaip mane mylėjai“ Jn 17,23, - maldos dvasia linkiu Jums, Jūsų bendruomenėms ir visai lietuvių tautai, broliai ir sesės, meile tikinčias širdis vienijančių geidžiamų vaisių.

Mylimi lietuvi! Su Jumis Kristus! Su Jumis Gailestingoji Motina Marija! Su Jumis Bažnyčia! Su Jumis Popiežius!

Jūs, čia susirinkusius, Jūsų šeimas, parapijas, bendrijas ir visus, kuriuos jungia dvasios vienybė, iš visos širdies laiminu.

Baigęs savo žodį Jonas Paulius II-sis drauge su lietuviams tikinčiaisiais lietuviškai sukalbėjo „Tėvų mūsų“ maldą, po to suteikė apaštališką palaiminimą Lomžos katedroje susirinkusiems lietuviams ir visiems, kurie dvasia dalyvavo šiame reikšmingame susitikime.

IV PLS Žaidynėms artėjant

Liepos 27 d. Kaune ir kituose Lietuvos miestuose, iš tolimiausių Pasaulio kampelių, o taipogi iš žaliosios Australijos, suplauks mūsų Tautos sūnūs ir dukros į IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynes. Lietuva nekantriai laukia žaidynių dalyvių ir svečių. Tai lietuvių susibūrimo Forumas. Tai - ne tik sportinės varžybos; tai - susitikimas su gimtosiomis senelių, tėvų vietomis, su miestais ir miesteliais, kaimais ir vienžodžiais, retsykiams, tik su vieniša obelimi sodybos vietoje... Tai vietai, iš kurių kažkada buvo išvykta į nežinią! Išsiskyrimai visada būna skausmingi ir graudūs, susitikimai - atvirkščiai: iki ašarų džiugus ir laimingi.

Atgimstanti Lietuva šiandien daug ko negalės Jums pasiūlyti, to ką Jūs turite pas save, tačiau gimtąją padangę, gimtinės milžinų nemiršančią dvasią, šypsenas ir seną lietuvišką svetingumą, be abėjės padovanos. Nelengvus laikus pergyvename, tačiau visų mūsų bendromis pastangomis ir ryžtu už didį mūsų siekį, visus sunkumus įveiksime ir išvysime pergalę.

Gegužės mėn. Lietuvoje vieši gerb. p. Valdas Adamkus, dedantis daug pastangų, kad šios žaidynės būtų kuo sklandesnės ir skaitlingesnės.

Gegužės 12 d. Kauno stadione įvyko būsimųjų žaidynių atidarymo repeticija. Prie stadiono plėvesavo valstybinės vėliavos šalių iš kurių laukiami Žaidynių pasiuntiniai.

Aidint jungtiniam orkestrui į stadioną įžygioja vėliavnešiai ir simbolinės dalyvių delegacijos. Priekyje nešama žalia Pasulio lietuvių sporto žaidynių vėliava, atkeliavusi iš Australijos, po jos - Lietuvos trispalvė, Olimpino Lietuvos komiteto, bei valstybinė, ant raudono audeklo su Vyčiu ir Gedimino stulpais, vėliavos. Po jų - žaidynių „sportinės delegacijos“. Tai - Australijos, Argentinos, Anglijos, Brazilijos, Baltarusijos, JAV, Japonijos, Kanados, Latvijos, N.

Laisvės žygis į Everestą

Lietuviai alpinistai nutarė Lietuvos laisvės žygio garbei įkopti ir aukščiausią žemės viršūnę Everestą (8,848 m.) ir iškelti ten mūsų Trispalvę.

Lietuvoje nėra aukštų kalnų, tačiau yra žmoniu, kuriuos traukia didelės aukštumos. Lietuvos alpinistai yra įkopę ir aukščiausias Tian-Sanio, Pamyro ir Kaukazo viršūnes. Net dvidešimt dvi šių kalnų viršūnes jie pavadino lietuviškais vardais: Ciurlionio, Lietuvos, Dariaus ir Girėno, Lituanikos... Jie išbandė savo jėgas ir Alpėse, Tatruse, Kordiljeruose.

Tarp svetur gyvenančių lietuvių taip pat yra įgudusių alpinistų. 1989 metais Lietuvos ir JAV lietuvių kartu kopė į Kaskadų kalnus. Šią vasarą Tian-Sanyje - antroji Lietuvos ir JAV aplinistų ekspedicija, kurioje dalyvavo ir Australijos lietuvių. Kopimas į Chan-Tengri viršūnę (6,9995 M.) buvo žygio į Everestą prologas.

Pasulio lietuvių ekspedicija į Himalajus įvyks 1991 metų rudenį, kai Lietuvoje vyks Ketvirtosios pasaulio lietuvių žaidynės. Žygis į Everestą neabejotinai papuos Žaidynių programą.

Būsimąją ekspediciją sveikina ir remia Lietuvos tautinis olimpinis komitetas. Kas dar? Ekspedicijos organizatoriai ir dalyviai ieško rėmėjų. Žygis į Everestą ne tik nelengvas, bet ir brangus: numatytos išlaidos 234,000 JAV dolerių.

Tuos, kurie norėtų ir galėtų paremti pasaulio lietuvių žygi į aukščiausią Žemės viršūnę, kviečiame atsilipti.

Organizatorių adresai: Laisvalaikio organizavimo susivienijimas „Centras“, 232001 Vilnius, B.Radvilaitės 1, tel. (0122) 61-10-28, tlx 261143 LOSC SU, fax (0122) 220172 a/s Nr. 609111 Pramonės ir Statybos banko Vilniaus m. Valdyboje, kodas 751984.

Seattle Lithuanian Alpine Society, 2226 Third Ave, Seattle, WA 98121, USA, tel. (206) 443-1896, tlx 858929 MGM SEA, fax (206) 443-2659.

(„Pasaulio Lietuvis“ 12/254)

Bendroje audiencijoje

Popiežius Jonas Paulius II-sis trumpai apžvelgė ką tik pasibaigusią ketvirtąją savo apaštalinę kelionę Lenkijoje, priminė šio vizito metu įvykusius svarbiausius susitikimus, tarp kurių paminėjo ir susitikimą su lietuviams. Popiežius pažymėjo, kad Lenkijoje jo pasakytų kalbų svarbiausioji tema buvo Dekalogo aiškinimas, pasakė, kad Dešimt Dievo įsakymų, ypač įsakymas broliškai mylėti vieni kitus, yra vienintelis kelias norint sėkmingai nuo pagrindų atstatyti kraštą, visuomeninį gyvenimą paremti aukščiosiomis vertybėmis, pradendant pagarba gyvybei ir laisvei. Audiencijos pabaigoje Šventasis Tėvas pranešė, kad artimiausiu metu Vatikane bus suauktas vyskupų Sinodo neeilinis posėdis Libano krakščionių padėčiai aptarti.

P.S. Nuoširdžiai dėkoju gerb. p. Leoną Baltrūną, 1937-1939 m., Europos krepšinio čempioną, už tuos glaudžius ryšius ir korespondenciją su „Tėviškės Aidu“ straipsniais kuriais mane aprūpina ir supažindina apie Australijos aktualijas

Masinių deportacijų minėjimas

NSW Jungtinis Baltų Komitetas, kuriam šiais metais pirmininkauja Albinas Giniūnas, visų trijų Pabaltijos tautų pajėgomis suruošė masinių deportacijų minėjimą koncertą, kuris įvyko birželio 16 d. Latvių namuose Strathfield.

Įnešus visų trijų tautų vėliavas, Bronius Kiveris paskambino „Advance Australia Fair“. Išvykus į užsienį A. Giniūntui įvadą padarė Baltų Komiteto vicepirm. Mrs. Tiiu Kroll-Simmul, Estu bendruomenės pirmininkė.

Pagrindinę paskaitą skaitė NSW Aukštųjų Rūmų Parlamento narys Hon. Bryan Vaughan, LLB, MLC. Tai darbiečių dešiniojo sparno narys, gerai pažįstas komunizma. Hon. B. Vaughan NSW Parlamente įnešė rezoliucija už Lietuvos nepriklausomybę, kuri buvo visų partijų vienbalsiai priimta. Iš 20 minučių trukusios kalbos paaiškėjo, kaip kruopščiai šis senatorius buvo išstudijavęs Baltijos tautų okupaciją ir nežmonišką okupanto elgesį užėmus šiuos Kraštus jiems nepasipriešinus.

Meninėje dalyje pasirodė Estų jungtinis choras vad. Elmar Saapere padainuodamas dvi dainas. Sydnej Lietuvių choras „Daina“ diriguojant Justiniui Ankiui ir Birutei Aleknaitei padainavo Tautinę dainą C. Sasnausko, „Šiaurės Pašvaistė“, St. Sodeikos „Tėvyne“, „Kur giria žaliuoja“, muz. J. Gudavičiaus. Didžiuojamės mūsų gražiu vienetu ir jo jaunais dirigentais taip gražiai ir galingai išpildžius lietuviškas dainas.

Sėkė latvaitės Maja Upenieks ir jos dukrų Nara, Vesma ir Kaija tarsi mini koncertas. Tai piano, fluto, smuiko ir violončelos išpildyti C.W. Gluck ir G.P. Handel kompozijos.

Pabaigai Latvių mišrus choras val. Haralds Rutups padainavo latvių kompozitorių dainas.

Ant scenos išėjus su žvakutėmis jaunimui, minėjimas baigtas visų trijų tautų himnais, kuriuos pianinu palydėjo Bronius Kiveris. Minėjime dalyvavo virš šimto kviestų svečių iš įvairių bendruomenių ir organizacijų. Jų tarpe Strathfield burmistras, Mr. P. Elliott atstovavęs Mr. Bob Hawke, Dr. Mary Goldsmith MLC atstovavusi NSW Premierą Nick Greiner. Hon. Bryan Vaughan MLC, atstovavęs opozicijos lyderi Bob Carr, Hon. Phil Ruddock atstovavęs Dr. John Hewson. Mr. Wasylik atstovavo Ukrainos vyriausybei. Policijos

Commissioner Tony Lau atstovavo Chief Superintendent J. Mckinnon su ponia. National partiją atstovavo Sir Adrian ir Lady Solimons, Sir John ir Lady Carrick, Rev. Fred ir Elaine Nile MLC's. Didelę garbę suteikė savo atsilankymu Lenkijos Generalinis Konsulas Gr. Gezegorzs Pienkowski, kurio tėvas buvo deportuotas į Sibirą, o tėvo brolis karininkas sušaudytas Katyne. Anksčiau užmezgęs ryšius su šiuo maloni naujos Lenkijos diplomatu A. Kramilius per arbatėlę, po minėjimo, supažindino Dr. G. Pienkowski su eile lietuvių ir kitų bendruomenių svečiais ir pareigūnais.

A. Kramilius

Geelongiškiai paminėjo gedulo ir vilties dieną

Iškilmingos pamaldos prasidėjo šv. Jono bažnyčioje, jas pravedant kun. dr. Pr. Daukniui, dalyvaujant su šventinėmis vėliavomis DLK Melbourne šaulių Vytenio kuopai, Geelongo sporto ir skautų organizacijoms.

Skaitinius skaitė V. Bindokas ir V. Stuikevičius. Aukas atnešė J. ir T. Reilly. Giedojo Geelongo Lietuvių choras „Viltis“.

Po pamaldų Lietuvių Bendruomenės Namuose, bendruomenės pirmininkas O. Schrederis pasveikino visus susirinkusius paminėti šią kraupią Lietuvos istorijai dieną ir tylos minute buvo pagerbtas žuvusių Sibiro tankmėse tremtinių atminimas.

ALK Federacijos įgaliotinis V. Stuikevičius buvo pakviestas

perskaityti invokaciją, po kurios kalbėjo svečias iš Melbourne A. Simkus.

A. Simkus skaitė paskaitą apie Lietuvos trėmimus ir dabartinį pasaulio dėmesį Lietuvai po ilgų kančių dešimtmečių. Jis ne tik rėmėsi faktais, bet ir gražiai įpyne savo nuomonę apie mūsų išėjvijos galimybes ir paramą Lietuvai šiuo sunkiu atgimimo laikotarpiu.

Iškilmingame koncerte dainavo choras „Viltis“, vadovaujamas G. Pranauskienės. Atlikdamas tremtinių dienai skirtas dainas, pajairinant programą J. Juragio ir Maironio eilėmis, kurias skaitė E. Ratajczak ir M. Bindokienė. Dainoms akompanavo D. Henderson.

Po koncerto visi vaišinosi Moterų draugijos suruoštais pietumis. Buvo renkamos aukos Lietuvos Respublikai.

Nors už lango lynojo, susirinkusių nuotaika buvo pakili. Šis minėjimas, kaip ir daugelis kitų, tarsi dar vienas žingsnis kartu su Laisvėjančia Lietuva.

Pajūtraite

LATROBE VALLEY

Baisiuosius birželio trėminus minėjome birželio 29 d. Servacijaus ir Alvinos Sabrinskų sodyboje prie Moe miesto ant kalno eukaliptų miškelyje. Iš plačios apylinkės ir Sale Seniūnijos gausiai suvažiavo tautiečiai paminėti didžiąją tautos nelaimę, kai bolševikai buvo pradėję naikinti lietuvių tautą, veždami sunkiesiems darbams ir mirčiai po Sibiro tundras.

Sv. Mišias už žuvusius tremtinius ir per m. žiaurias gyvenimo sąlygas išlikusius gyvuosius liudininkus tų kančių, aukojo kun. dr. Pr. Dauknys, tardamas jų atminimui žodį, kad jų kančios atneštų Lietuviai greičiau naujos ir pilnos tautos laisvės spindėjimą. Sv. Mišių skaitymus atliko Latrobe Valley Seniūnė Veronika Koženiauskiene, Sale Seniūnė Elena Eskirtienė ir sodybos šeimininkas Servacijus Sabrinskas. Visi giedojome skambias lietuviškas giesmes ir pirmėm šv. Komuniją. Pamaldas baigė Marija, Marija giesme. Seniūnė Koženiauskiene pateikė pranešimą iš Australijos Senato, gavusi dokumentą, kad Senatas vienbalsiai priėmė senatoriaus Jim

Skautai Akademikai

Akademinio Skautų sąjūdžio Melbourne sk. informacinė sueiga vyko Parapijos namuose Kensingtone birželio 23 d. Sueiga sveikino svečiai iš Amerikos - filisteriai - Algirdas ir Amanda Mulioliai. Mūsų pirmininkui fil. ps. Andriui Vaitiekėnui po skaudžios auto nelaimės balandžio 7 d. dar vis ligoninėje gydantis, susirinko būrelis narių aptarti veiklos reikalus. Cia buvo prisimintas ir tylos minute pagerbtas lygiai prieš 50 metų žuvęs filisteris inž. Juozas Milvydas. Jis žuvo Tautos sukilimo metu 1941 m. birželio 24 d. Kaune gaudant Aleksoto tiltą nuo bolševikų Raudonosios Armijos, buvo veiklus Skautų Akademikų Sąjūdžio vadovas, korporacijos pirmininkas, Vytauto Didžiojo Universiteto docentas ir sukilimo metu kovos dalinio vadas. Sueigos dalyviai nusiuntė geros sveikatos linkėjimų kortelę savo pirmininkui fil. ps. Andriui į Bethesda ligoninę. Pasveikintas prieš Kalėdas - gruodžio 22 d. j.s. fil. Algimantas Žiliuskas, sukūręs šeimos židinį, Lietuvos Kankinių koplyčioje sujungtas Moterystės ryšiu su Danute Kaunaite. Pasveikinta ir mūsų skyriaus buvusi pirmininkė sol. fil. Virginija Bruožytė birželio 15 d. ištekęjusi už Jono Muliolio.

Aptarus daug įvairių reikalų, numatyta rugpjūčio 25 d. suruošti diskusijų popietę veiklos sustiprinimui. J.v.s.fil. Vytautas Vaitkus pateiks Lietuvos dabartinių įvykių kronikos video filmą ir kokia pagalba bus teikiama atgijusiai Lietuvos Skautų sąjungai bei Akademiniam Sąjūdžiui. Nesenai Vytautas Vaitkus rodė australams filmą iš Lietuvos įvykių kronikos, kur susilaukė didelio susidomėjimo kas dedasi Lietuvoje, siekiant pilnos laisvės, nusikratant sovietų okupacijos. PD

Iš ukrainiečių katalikiškų šaltinių patiriama, kad Ukrainoje nuo kovo mėnesio pabaigos besilankantis vyriausiasis Lovovo arkivyskupas kardinolas Lubachivskij nusprendęs likti tėvyneje, nebegrįžti į Romą, kur jis iki šiol pastoviai gyvena. Kardinolas padaręs šį sprendimą po susitikimo su Popiežium Lenkijoje. Kardinolas Lubachivskij yra 77-nerių metų amžiaus, kovo pabaigoje pirmą kartą po penkiasdešimt metų turėjo galimybę grįžti į Ukrainą. Lovovą pasirinkęs savo pastovia rezidencija.

Short iškelta pasiūlymą remti Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą ir birželio 14 d. kasmet Australijoje minėti 600,000 Pabaltiečių ištremimą į Sibirą.

Sėkė suneštines vaišes, gausi loterija, kurios pelnas skirtas Lietuvos Pagalbai. Tai buvo prasmingas minėjimas. Ačiū Seniūnei p. Koženiauskienei už suorganizavimą.

Dalyvė

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ "TALKA" KREDITO DRAUGIJA

Nuo 1991 liepos 1 d., Talkos paskolų ir indėlių procentai yra sekantys:

PASKOLOS

iki \$80,000:-

- * Jaunimui - pirmiesiems namams 12%
- * Privačios - su turto užstatu 12.5%
- * Komerčinės - su turto užstatu 14%

iki \$30,000:-

- * Privačios - su dokumentų užstatu 15%

iki \$10,000:-

- * Privačios - su 2 garantuotojais 17%

iki \$5,000:-

- * Privačios - su asmenine garantija 17%

Paskolos gražinamos mėnesiniais mokėjimais; procentai priskaitomi kas 3 mėnesius.

INDĖLIAI

- * Metinės sąskaitos 12%
(Terminas sueina birželio 30 d.)
- * 6 mėn. sąskaitos 11%
- * 3 mėn. sąskaitos 10%
(Terminas sueina 26 ar 13 savaitių po sąskaitos atidarymo ar pervedimo.)

- * Einamosios sąskaitos 8%

(Pinigus galima įdėti ar išimti bet kuriuo laiku)

Terminui suėjus, pinigų ir palūkanas galima išimti arba pervedti į kitą sąskaitą. Jei klientas nepraneša dėl pinigų išėmimo, sąskaita automatiškai pervedama naujam terminui. Pinigus iš terminuotų sąskaitų galima išimti terminui dar nesuėjus. Tuo atveju mokama tik pusė viršminėtų procentų už išlaikytą laiką.

TALKA TARNAUJA LIETUVIŲ VISUOMENEI!

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Pakrikštytos dvi sesutės : Luenna ir Elle Amelia Petraitytės, dukrelės Michael Arūno ir Jahn Petraičių. Krikšto tėvai: Alexander John Bonett ir Paula A. Love.

Pašventintas paminkas ant Juozo Juškevičiaus kapo Springvale kapinėse mirties I metinėse birželio 30 d., kurį pastatė žmona Elena, dalyvavo gausūs būrys giminių ir artimųjų.

Parapijos choras savo gyvavimo 30 metų sukaktį šventė Parapijos namuose Kensingtone birželio 29 d. Šį pagerbimą suorganizavo choro valdyba ir pravedė pirmininkas Kazimieras Mioldažys. Vardinių progą buvo pagerbtas choro vadovas

Tautos Fondas

Vieton gelių mirus Antanui Statkui, reikšdami jo šeimai užuojautą aukojo Lietuvos Tautos Fondui: po \$30 Grybų šeima, A.Srutis ir L.N.Masiuliai (SA). Po \$20 A.L.Kramiliai ir Nemira Masiulytė-Stapleton (SA). Po \$10 Dr. V.Barkienė ir Bronė Sidarienė.

Gedulo ir vilties dienos minėjime per Tautos Fondo atstovybės narius Dr. B. Vingilį, Nijolę Vaičiurytę ir Lėtą Kramilienę, Sydnejų aukojo Tautos Fondui: \$50 Jonas Sakalauskas. \$40 Prel P.Butkus MBE. \$30 J.E.Cerniauskai. Po \$20 V.Petnūnienė, A.S.Montvidai, V.Račkauskas, Dr. B.Vingilis, A.Giliauskas, G.Stepanovič, Dr. V.Barkienė, A.Jokantas. Po \$10 A.L.Kramiliai, M.Koliavas, P.Kušleikienė, J.Vaičiurygienė, A.Brunkienė, A.Prašmutas, J.J.Skuodai, Jonas Zakarauskas, V.A.Jakštai, A.O.Lėveriai, J.Zinkus, IžJonaitis, neįskaitoma pavardė, J.M.Paltanavičiai, S.Skorulis, O.Meiliūnienė, S.Satkauskas ir O.Grosienė. Po \$5 A.Savickienė, B.Ropienė, P.Laurinaitis, J.Vencloviėnė, B.Sidarienė, V.Sablevičius, P.Andriukaitis, A.Skeivy, K.Bitinienė, G.Grybaitė, K.Stančikas, A.Dūdaitis, M.Kavaliauskienė, Vyt. Sliogeris ir neįskaitoma pavardė. \$4 J.Kedienė. \$2 P.Saparienė.

Perthas - Savo žmonos Reginos atminimui aukoja \$20 velionės vyras Algirdas Statkus.

Dėkojame visiems už aukas Lietuvos laisvės reikalams.

A. Kramiliai
Tautos Fondo atstovybės išd.

Melbourno lietuvių biblioteka

Gautos knygos: Jono Dainausko „Lietuvos bei lietuvių krikštas ir 1387-ji metai“, Čikago, Vydūno fondas 1991. „Lietuva“, dokumentai, liudijimai, atgarsiai 1991.I.13, papildymai Vilnius, Spaudos departamentas 1991. „Lietuva“ 1991.I.13, išleista okupacinėmis sąlygomis „Autoimpex“- „Vytury“- „Lietuvos Aidas“ 1991.

Prašomi atsiliepti, galintieji bibliotekai perleisti Australijos lietuvių „Metraščių“, leista Sydneje 1961 m.

Aukojo bibliotekai \$10 Joana Valaitienė. Nuoširdus aciū.
J. Mikštas, Bibliotekos vedėjas

ir dirigentas Petras Morkūnas ir vargonininkė Zita Prašmutaitė - jos gimtadieniu. Visi parapijiečiai esame dėkingi mūsų chorui ir dirigentui už iškilų giedojimą per lietuviškas pamaldas ir visų didelių pasišventimą ir meilę lietuviškai giesmei. Sukakties vaišes paruošė igudusios šeimininkės: Monika Sodaitienė, Zolė Pranckūnienė, Stasė Ribačiauskienė ir Genovaitė Jokubaitienė. Ilgiausių Metų ir gausios Dievo palaimos visiems choristams, dirigentui Petrui Morkūnui, vargonininkei Zitai Prašmutaitėi.

Edvardas Seženis, 85 metų amžiaus, mirė birželio 28 d. Royal ligoninėje, prieš mirtį aprūpintas šv. Sakramentais. Rožančius kalbėtas Tobin koplyčioje. Laidotuvių šv. Mišios vyko mūsų šv. Jono bažnyčioje liepos 2 d. ir palydėtas į Fawknor kapinių krematoriumą. Teilsisi Viešpaties Ramybėje.

Zenono Kryžiaus mirties ketvirtose metinėse liepos 18 d. jį prisimena žmona Anna, dukte Irena Stumbrienė ir sūnus Algis, aukodami \$40 Parapijos namų reikalams. Ačiū jiems visiems.

Pagerbdami a.a. Lauryną Zosą vietoj gelių „Tėviškes Aidams“ aukojame \$15.

Betty ir Stepas Augustavičiai.

„Pagalba Lietuvai“

Per Melbourne Apylinkės valdybą aukojo vietoj gelių, mirus a.a. Jonui Urbanavičiui \$20 B. & V. Cesoniai.

Po \$50 V. ir A. Balnioniai, S. Varnas, G. & V. Ališkauskai.

Po \$20 B. Prašmutaitė, M. Prašmutienė, Z. Prašmutaitė, L. Bučelis, L. Lipkevičienė, D.M. Baltutienė, B. Sadauskas, B. & V. Vaitkai, J. Vizbaras, R. Rakūnienė, p. Grigaitienė, J. Jasulaitis, E. & A. Bakaičiai.

Po \$10 R. Jurevičius, A. & G. Karazijos, M. & J. Venckai, J. Barkienė, J. Zitkevičienė, L. & K. Bartasokas, E. Marganavičius, E. Sidlauskas.

Po \$5 Pr. Saulys, D. Jakubaitienė. Visiems aukotojams nuoširdus aciū. Iždininkė

Lietuvių Draugijos Melbourne pranešimas

Visuotiniame susirinkime buvo nutarta laikinai sustabdyti Draugijos veiklą. surinkus pinigus (apie \$11.000) nuspręsta panaudoti, atsižvelgiant į visų D-jos nuomonę. Tuo tikslu 1991 m. kovo mėn. 13 d. buvo pateikti klausimai visiems D-jos nariams. Skelbiame nuomonių paskirstymą:

1. Užšaldyti turimus pinigus „Talkoje“, iki atsiras tinkamos galimybės vėl organizuoti lietuvių sodybą Melbourne: 21%.
2. Gražinti turimus pinigus aukojusiems nariams, išdalinti likutį (koks jis bebūtų) ir užbaigti šio sumanymo organizavimą: 13%.
3. Nupirkti nejudomą turtą Lietuvoje, kur nariai galėtų praleisti atostogas: 3%.
4. Paaukoti turimas lėšas Lietuvos atstatymui: 57%.

Neapsisprendė: 6%.
Akivaizdu, kad dauguma Draugijos narių pasisakė už turimų

Adelaidės Ramovėnų šventė

Rašo Albinas Pocius

Siais metais birželio mėn. 10 d. suėjo 40 metų kaip pradėjo veikti L.K.V. Ramovės, Adelaidės skyrius. Šią garbingą sukaktį mūsų ramovėnai tinkamai paminėjo. Birželio 8 d. šeštadienį per Lietuvos radio valandą ši šventė buvo paminėta su Alb. Pocius paruošta paskaita, kurią pajavairino karinė muzika ir dainos.

Sekancią dieną, sekmadienį, ramovėnai gausingai dalyvavo šv. Kazimiero šventovėje pamaldose, prisiminti mirusius kovos draugus ir padėkoti Dievui, kad mums leido sulaukti lietuvių tautos atgimimo. Dabar matome, kad mūsų tikėjimas į Lietuvos prisikėlimą mūsų neapvyly.

Po pamaldų visi susirinkome į Lietuvos Namus, kur buvo iškilmingas šventės minėjimas ir sukaktuviniai pietūs. Dalyvavo virš 150 ramovėnų ir jų svečiai. Adelaidės ramovėnų skyriaus pirmininkui Albertui Balsiui, pasveikinus šventės dalyvius ir priminus šios dienos reikšmę mūsų kolonijai, tolimesnė šventės programą pravedė ramovėnas Alb. Pocius. Pagerbus mirusius skyriaus narius, sveikinimo žodį tarė Apylinkės Valdybos vice-pirm. Vyt. Patupas ir pasiūlė tostą už Ramovę. Sekė organizacijų sveikinimai. Pirmiausia kalbėjo Adelaidės Lietuvos Sąjungos Valdybos pirmininkas Vyt. Neverauskas gražiai įvertindamas ramovėnų veiklą ir jų paramą Lietuvos Namams bei kitoms lietuviškoms institucijoms. Sveikino R. Ziukelis, choro Lituania vardu, O. Stimburienė, Adelaidės Saulių kuopos vardu ir Ramovės garbės narys Jurgis Jonavičius. Gauti sveikinimai iš Sydnejaus ramovėnų, A. Vineičiaus ir Melbourne ramovėnų V. Bosikio vardu prisiūti linkėjimai.

Labai gražiai ramovėnus pasveikino Genovaitės Vasiliauskienės vadovaujamas Moterų Ansamblis su trimis dainomis: Sugrįšiu Tavęs Pagusti, Nemuno Kluoniai ir Žemė Gintarinė. Gražios ir gražiai pasipuošusios ponios už gerai sudainuotas dainas, publikas nesigailėjo gausių plojimų. Ačiū joms ir jų vadovei.

lėšų paaukojimą Lietuvos atstatymui. Artimiausiu laiku, suradus patikimiausią būdą, pinigai bus perduoti numatytam tikslui.

Apie lėšų paukojimą pranešime mūsų spaudoje. Komitetas dėkoja visiems nariams, kurie įdėjo daug pastangų ir vilčių kuriant Lietuvos Sodybą. Tikėkime, kad kada - netolimoje ateityje vistik turėsime Lietuvos Sodybą Melbourne.

Melb. Lietuvių Draugijos komitetas

Po oficiliosios dalies mūsų skyriaus kapelionui ir parapijos klebonui kun. Juozui Petraičiui sukalbėjus invokaciją ir palaiminus stalą prasidėjo sukaktuviniai pietūs, kur buvo proga pasidžiaugti nuveiktais darbais ir pasidalinti mintimis dėl ateities veiklos. Atsižvelgiant į šią Lietuvos gaunamas neraminančias žinias matome, kad dar daug reikės įdėti darbo ir jėgų, kad Lietuva vėl būtų laisva ir Nepriklausoma.

Adelaidės Lietuvos Karių Veteranų Ramovės skyrius įsisteigė 1951 metais, birželio 10 d. Steigėjais pasirašė Alb. Levickas, T. Lazauskas, A. Urnevičius, A. Rukštelė, T. Taparas ir Česlovas Zamoiskis. Pirmame susirinkime įstojo 35 nariai. Į skyriaus valdybą buvo išrinkti A. Levickas, K. Taparas, A. Rukštelė ir Česl. Zamoiskis. Skyriaus veiklai daug trugdė tada vykęs kūrmosi laikotarpis visiems statant savus ir bendruomenės namus, kad būtų galima pradėti normalų gyvenimą.

1961 m. į skyriaus valdybą išrinkus pirm. Česlovą Zamoiskį, Alb. Levicką ir J. Jasį, skyrius pradėjo aktyvesnę veiklą ir greit išaugo iki 60 narių. 1962 m. ramovėnai įsigijo savo vėliava, kurią jiems įteikė Savanoriai Kūrėjai ir pašventino kun. A. Kazlauskas. Taip pat buvo Lietuvos Namų sodybėje pastatytas gražus paminklas žuvusiems dėl Lietuvos laisvės, kur per tautines šventes atliekamas vainikų padėjimas ir ramovėnams išsirikiauvus giedant himną ir maldą nuleidžiamos vėliavos.

Ramovėnai aktyviai dalyvavo netik kultūrinėje veikloje rengiant paskaitas ir koncertus, bet įsijungė ir į politinę veiklą kovoje dėl Lietuvos laisvės, dalyvaujant demonstracijose ir sukelianant nemažas sumas Tautos Fondui, HELP organizacijai dėl Baltic News leidimo ir stambia suma parentas vietinis Kovos Fondas, bei bendruomenės politinė veikla. Siandien sunku viską išvardinti ar aprašyti nuveiktus darbus, bet jų yra daug ir pavarčius skyriaus valdybų posėdžių protokolų knygas, reikia stebėtis, kiek buvo nuveikta ir kiek energijos įdėta dirbant Lietuvos labui.

1980 m. skyriui pradėjo vadovauti energingas ir Lietuvos gerovei pasišventęs Vytautas Vosylius, kurio pirmininkavimo metais, padedant valdybos nariams, Adelaidės ramovėnai išvystė labai didelę veiklą. Labai gaila, kad netikėta mirtis nutraukė daug jo užsimotų darbų.

Siais metais buvo išrinkta nauja skyriaus valdyba, kurią sudaro: pirm. Albertas Balsys, sekr. Alb. Pocius, išd. Bronius Straukas ir valdybos nariai Stasys Dainius ir Juozas Gylys. Linkime naujai valdybai daug sekmės žengiant ramovėi į penktąjį dešimtmetį.

Padėka

A. † A. Juozas Červinskas

palaidotas birželio 17 d. 1991 metais Queenslande. Esu dėkinga visiems parodžiusiems man daug šilumos išreiškusiems užuojautą per spaudą laiškus ir gyvu žodžiu ir visiems atvykusiems palydėti į Amžino poilsio vietą.

Liūdinti žmona,
Stefa Červinskas

Po Pietų Kryžiumi antologijos pristatymui Adelaide, 1991. VI. 2

Knyga, apie kurią buvau paprašyta papasakoti, pavadinta Po Pietų Kryžiumi, su paaiškinamuoju pavadinimu „Australijos lietuvių dailiojo žodžio mylėtojų antologija“. Atseit, tai rinkinys, sudarytas šiuo atveju iš poezijos ir prozos kūrinių, atstovaujančių net 42 autorius. Antologija išleista 1990 metais, „Sietyno“ leidyklos Vilniuje, 10,000 egzempliorių tiražu. Vyr. redaktorius Alb. Zubras, atsakingasis red. Gediminas Butkus, redakcijos narės - D. Baltutienė, Ieva Didžytė-Arienė, ir Alena Karazijienė. Knygos mecenatais pažymėti Austr. lietuvių fondas ir Napoleono Butkūno palikimas. Leidinys net 400 puslapių, su Eva Kubbos iliustracijomis ir beveik visų autorių nuotraukomis skyruije „Apie autorius“. Viršelis dail. Vikt. Simankevičiaus. Formatas patogus, ir nežūrint puslapių skaičiaus, knyga lengva ir malonu paimti į rankas. Techninis apipavidalinimas geras, nors iliustracijos ir autorių nuotraukos šiek tiek blankios.

Pirmiausia, trupučių apie antologijos konstrukciją. Čia, anglosaksų pasaulyje, įprasta, kad antologijų, o ir mokslo knygų turinys, o taip pat ir paaiškinimai, kaip leidinys naudotinas, talpinami pačioje pradžioje. Šiame leidinyje turinys gale, kaip tai būdinga Lietuvoje išleistoms knygoms. Tai nebūtų taip svarbu, tačiau turinyje autorių pavardės surašytos ne alfabetine tvarka, bet kaip po šiek tiek vargo pavyko išsifruoti, pagal autorių amžių, atseit, chronologiškai. Niekur nepaaiškinta, kad būtent toks yra knygos „surdėymas“, tad norint rasti bet kurio autoriaus pavardę reikia perbėgti akimis visą turinį, kurio visdėlo yra penki puslapiai. Skyrius, pavadintas „Apie autorius“, užima 21 puslapi, o jame autorių biografijos sugrupuotos irgi chronologine tvarka, pagal autorių amžių. Ir vėl reikia ieškoti, kur ir kas! Labai trūksta alfabetinės autorių pavardžių rodyklės. Antologija nėra tokio pobūdžio leidinys, kuris yra skaitomas nuo pradžios iki galo. Ji yra daugiau informacinio pobūdžio knyga (reference book) kurią skaitytojas varto, ieško, šokinėja nuo vieno autoriaus prie kito, lygina tekstus, ir

t.t., tad tą ieškojimą ir pasimėgavimą būtų buvę gera padaryti kuo lengvesniu. Toks chronologinis sugrupavimas, manau, buvo pasirinktas todėl, kad išryškėtų tam tikra raida, tematikos ir formų pasikeitimai tekste einant nuo vyriausių iki jauniausių, ir turbūt moderniausių autorių. Tebūnie ir taip, bet be alfabetinės rodyklės sunku susigaudyti.

Ir dar - knygos tekste kažkaip sunku atskirti vieno autoriaus kūrinius nuo kito. Žinoma, jie atskirti. Nedidelėmis raidėmis viršuje puslapiu parašyta autoriaus pavardė, ir tuojau pat seka keli puslapiai jam priklausancio teksto. Kai vartai knygą, ji visuomet atsiverčia kažkur viduryje, ir nežinau, kad priklauso prieš akis išdygusios eilutės; reikia verst, ieškoti. Tiksliausia būtų, jei kiekviename puslapyje būtų pažymėta, kad ir smulkiai, atitinkamo rašytojo pavardė.

Tiesa, dar teko patirti, kad bent poros autorių kūrinių pavadinimai pakeisti, o vienu atveju net ir tekste *perredaguoti sakiniai, pakeičia* autoriaus užmanytą prasmę. Tai padaryta be autorių sutikimo. Įdomu būtų žinoti, ar redakcijos teisės ir autorietetas, net ir redaguojant grožinės literatūros rinkinį, yra visiškai neriboti?

Einant prie knygos tekstų bendro aptarimo, svarbu įsidėmėti Alberto Zubro įvadą į šią antologiją. Iš jo paaiškėja, kad leidinys skirtas pirmiausiai skaitytojams Lietuvoje. Cituoju: „Redakcija, atrinkdama medžiagą, pirmiausiai turėjo galvoje skaitytoją Lietuvoje. Norėta, kad Lietuvos žmonės pajustų išsvijęs pulsą, kad kuo ilgiau išliktų dvasiniai bei kultūriniai ryšiai tarp Tėvynės ir išsvijęs...“ Išskyrus šią paskirtį, iš įvado nėra aišku, kokiais kriterijais buvo daroma atranka. Žinoma, nesunku įsivaizduoti, kad redakcijai teko nelengvas uždavinys: nemažas skaičius autorių nėra išleidę knygų, bet parašę daug. Jų reikėjo atsklausti, galėjo būti nuomonių skirtumų; kiti autoriai jau mirę - reikėjo ieškoti jų rankraščių, ir t.t. Vienas kitas autorius į antologiją nepateko, ir nežinia, ar čia kriterijaus reikalas,

ar neapsižiūrėjimas.

Knygoje randame gal kiek daugiau poezijos nei prozos. Lietuviai, turbūt, poetų ir dainininkų tauta, tiek čia, tiek Lietuvoje. Šio antologijos pristatymo tikslas negali būti visų paskirų autorių darbų gvildinimas, jau vien dėl to, kad turime net 42 autorius. Galima kalbėti tik bendrais bruožais, ir bent keliais pavyzdžiais mėginti užintriguoti būsimąjį skaitytoją. 1972 metais Australijoje buvo išleista panaši, bet vien poezijos antologija, pavadinta Terra Australis. Joje įtraukta 12 autorių-poetų: visi jie dalyvauja ir rinkinyje „Po Pietų Kryžiumi“, bet pastarajame jau net 28 poezijos kūrėjai. Prisidėjo mums žinomų autorių, kaip Vincas Kazokas, Lidija Simkutė-Pocienė, Saulius Kubilius, nekaltant jau apie pačius jauniausius, ar rašančius anglų kalba, apie kuriuos iki šiol gal ir nežinojome. Poezijos supratimas ir įvertinimas šiais moderniais laikais tapo labai subjektyvus. Vienam poezija tam tikra prasme tarsi muzika; kitas randa ryšį tarp abstrakčiojo meno ir moderniosios poezijos; trečiam poezija turi būti lengvai suprantamas, skambi, mairońska. Grynai emocijoms atsakymą klausimą kas yra poezija, rasime Broniaus Zalio eilėraštyje, taip ir pavadintame „Kas yra eilėraštis?“ Vincas Kazokas patiekia net keletą eilėraščių Čiurlionio paveikslų temomis. Kontrastui, dėmesin krenta Jurgio Janavičiaus kūrinių rombo pavidale. Jį reikia išsifruoti, tačiau įdomu! Kaip žinome, jau dabar visiškai išėję iš mados jamba, metrai, ketureiliai, net ir strofos, ir dauguma kitų eilėdaros taisyklių. Rimavimas irgi dažnai atmetamas - pakanka tam tikro ritmo, lakaus

žodžio, gilesnės minties. Žinoma, tai ypatingai ryšku jaunųjų kūryboje. Vyresnieji autoriai daugiau prisilaiko eilėdaros formų. Be to, vyresniųjų kūrėjų eilės, su išimtimis, pripildytos nostalgijos, prisiminimų, Lietuvos gamtos ir krašto ilgesio, savęs praradimo svetimuose kraštuose. Svarbios išimties būtų Ald. Vesciūnė, kai kurie Vinco Kazoko eilėraščiai, įvairių rašytojų religinės eilės. Jaunimas, iš kurių keli rašo angliskai, o antologijoje turime jų kūrinių vertimus, rašo jau kitomis temomis. Gimę ar augę svetur, kitokiose įtakose, kitokios pasaulėžiūros fone, jie tarsi perduoda savo prabėgančias nuotaikas, sielos suvirpėjimus, savęs ieškojimą šiame grėsmingame pasaulyje, o gal tiesiog nerimą tokį būdingą jauniems žmonėms. Išimties būtų D. Baltutytės „Tai jo lemtis“ apie tragiską lietuvių lemtį, gal S. Kubiliaus „Vilniaus langas“ ir pora Eglės Žižytės eilėraščių. Jie savo užuominose apie Lietuvą nesentimentalūs, o tai gal vienas iš didžiausių skirtumų tarp senesniųjų ir jaunųjų kūrėjų.

Baigiant, reikia pripažinti, kad ši antologija mūsų kultūriname gyvenime buvo reikalinga, jos išleidimas prasmingas. Tai tartum susumavimas, o ir santrauka mūsų dailiojo žodžio mylėtojų pastangų ir darbo vaisių. Ir surinkti kūriniai, ir trumputės autorių biografijos praves ateityje, kai bus tyrinėjami išsvijęs įnšai į lietuviškosios kultūros aruoda. Prisimenant, kad antologija skirta visų pirma skaitytojui Lietuvoje, sunku pasakyti, ką tas skaitytojas, išlepintas savo garsiųjų poetų ir rašytojų apie mus galvos. Manau tačiau, kad nesuabejos Australijos lietuvių - kūrėjų

Adelaidės autoriai ir rengėjos su G. Butkumi.

Stovi iš k. į d. E. Varnienė, J. Vaboliene, G. Butkus, V. Vitkūnienė
Sėdi autoriai iš k. į d. D. Baltutytė, B. Mockūnienė, L. Simkutė-Pocienė,
V. Marcinkonytė, V. Baltutis

Adelaidės Kultūros taryba š.m. birželio 2-ą d. Lietuvių namuose suruošė kultūrinę popietę - antologijos „Po Pietų Kryžiumi“ pristatymą. Parengimas buvo sėkminga, klausytojų susilaukta daugiau, nei tikėtasi. Prie staliukų, su lengvais užkandžiais ir vynu, susirinkusieji išklausė knygos pristatymo - paskaitėlės, paruoštos V. Vitkūnienės, Ged. Butkaus žodžio, ir penkių adelaidiškų

autorių kūrybos, perduotos autorių. Pabaigai - maloni staigmena: Pulgio Andriušio fejletonas „Pasaulio lietuvių“, skaitomas paties Pulgio, įrašytas juostelėn dar 1968 metais.

Padėka priklauso Kultūros Tarybai, o ypatingai jos pirmininkei p. J. Vabolienei, už šios įdomios popietės suruošimą. V.V.

Numatomas šitoks S.

Sajungos politinių įvykių kalendorius: (1) Unijos sutartis bus pasirašyta tarp liepos ir rugsėjo mėnesių, (2) Nauja konstitucija išleista tarp ateinančių metų sausio ir kovo mėnesių, (3) Parlamento, o gal kartu ir prezidento, rinkimai 1992 m. vasarą.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL: 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvird., 5 - 10 val.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Penktadieniais 5 - 11.30 val.

Šeštadieniais 2 - 12.30 val.

Sekmadieniais 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad., ir šeštad nuo 6 val.

Sekmadieniais nuo 1. val.

Skanus ir plgus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki

8.00 val.

ŠVEDISKAS STALAS. SMORGASBORD.

Kaina \$4. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne

Lietuvių Namuose?

Kodėl nepasiteirauti?

Skambinkite 708 1414.

New Jersey genetinės inžinerijos įmonei pavyko išauginti tris genetinai manipuluotas kiaules, kurių kraujas tiks ligonių transfuzijom be jokio pavojaus užkrėsti juos AIDS liga.